

УДК: 336:7

*Завадська Діана Володимирівна,
доктор економічних наук, професор,
Одеський національний економічний університет (Україна)*

РОЛЬ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ СТАЛОГО ФІНАНСУВАННЯ

На початку 2020 рр. перед людством стоять серйозні кліматичні та екологічні виклики, зумовлені зміною клімату та деградацією навколишнього середовища. Відповідальною за зміну клімату та забруднення навколишнього середовища значною мірою є господарська діяльність людей.

У всьому світі визнають, що кліматичні та екологічні виклики стають причиною структурних змін в економіці та фінансовій сфері. За оцінками Банку міжнародних розрахунків, вони є одним із джерел системних фінансових ризиків і можуть стати причиною наступної глобальної фінансової кризи.

Для протистояння кліматичним викликам і досягнення сталого майбутнього країни керуються глобальними угодами: Рамковою конвенцією ООН про зміну клімату (1992 р.) та Паризькими домовленостями. У 2015 році в Парижі представники 195 країн, в тому числі України, схвалили Порядок денний ООН у сфері сталого розвитку до 2030 року та Паризьку угоду про зміну клімату, де зазначено, що одним із трьох шляхів протистояння кліматичним загрозам у контексті сталого розвитку є забезпечення узгодженості фінансових потоків із напрямом низьковуглецевого та опірною до зміни клімату розвитку.

В умовах поступового поширення принципів сталого розвитку на сферу фінансів з'явилося нове поняття – «стале фінансування».

За визначенням Національного банку України, стале фінансування розуміється як: «інтеграція екологічних, соціальних та управлінських критеріїв (ESG) у фінансові послуги для досягнення результатів сталого розвитку, включаючи пом'якшення та адаптацію до несприятливих наслідків зміни клімату».

У своїй політиці Національний банк України щодо сприяння сталому розвитку вже робить чіткі кроки в цьому напрямі. Так, з квітня 2021 року активно розпочалася співпраця Національного банку України з Міжнародною фінансовою корпорацією з метою підтримки країни в досягненні її цілей щодо переходу до низьковуглецевої, гнучкої і витривалої економіки. У листопаді 2021 року Національний банк України став членом міжнародної Мережі сталого банкінгу, яка об'єднує регуляторні установи фінансового сектору, а також банківські асоціації країн з метою сприяння сталому фінансуванню відповідно до передової міжнародної практики. Розроблено Дорожню карту з розвитку сталого фінансування з визначенням дій фінансового регулятора стосовно управління кліматичними та екологічними ризиками, зазначенням часових меж та послідовності адаптації банківської системи й небанківських фінансових установ до змін.

Також відмітимо, що ефективність реалізації заходів із сталого розвитку значною мірою залежить від координованості спільних програм і заходів Кабінету міністрів України та Національного банку України, залучення до дій приватних структур (банків та інших інституційних інвесторів) з метою прийняття узгоджених рішень щодо мобілізації, підтримки та нарощування сталих фінансів.

При цьому відзначимо значущу роль Національного банку України у реалізації Цілей сталого розвитку. Діяльність Національного банку України, як державної структури, має бути направлена на створення умов щодо запровадження банківськими

та небанківськими фінансовими установами інструментів довгострокового сталого кредитування, диверсифікації та збільшенню обсягів останніх.

Виконання ролі каталізатора фінансової системи можливе через застосування Національним банком України таких важелів, як: рефінансування та нормативи для банків. Це має супроводжуватися переглядом грошово-кредитної політики відповідно до Цілей сталого розвитку. Не менш значущими інструментами державної підтримки банків для можливості реалізації екологоорієнтованих проєктів є пільгові кредитні програми, зниження облікової ставки, кредитні лінії для пріоритетного та субординованого боргу. Також діяльність центрального банку країни має бути направлена на покращення розуміння, контролю динаміки ринку сталого фінансування та розширенню сталого фінансування шляхом «екологізації» власної діяльності.

На завершення зробимо висновок, що сталий розвиток є однією з головних цілей економічної політики України на найближчу перспективу, а стале фінансування передбачає застосування нового підходу до прийняття інвестиційних рішень. Реалізація останнього можлива за умов розвиненості фінансового ринку, що сприятиме успішному перерозподілу фінансових потоків відповідно до потреб учасників ринку.

Література:

1. Наша робота над досягненням Цілей сталого розвитку в Україні. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ УКРАЇНА. URL: <https://ukraine.un.org/uk/sdgs> (дата звернення 12.09.2022).

2. Цілі сталого розвитку та Україна. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/cili-stalogo-rozvitku-ta-ukrayina> (дата звернення 12.09.2022).

3. Політика Національного банку України щодо розвитку сталого фінансування на період до 2025 року. Національний банк України. Новини. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/politika-natsionalnogo-banku-ukrayini-schodo-rozvitku-stalogo-finansuvannya-na-period-do-2025-roku> (дата звернення 12.09.2022).

4. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року (оновлена у березні 2021 року). Національний банк України. Новини. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-rozvitku-finansovogo-sektoru-ukrayini-do-2025-roku-7686> (дата звернення 12.09.2022).